

UCHWAŁA Nr IX/42/2024

Rady Gminy Sadowne z dnia 30 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sadowne na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) Rada Gminy Sadowne uchwala, co następuje:

§1

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sadowne na lata 2025-2027, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadowne.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

3-LETNI GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SADOWNE NA LATA 2025-2027

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	str. 2
II.	DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE SADOWNE	str. 4
III.	ZASOBY GMINY	str. 11
IV.	PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	str. 11
V.	ANALIZA SWOT	str.12
VI.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	str. 14
VII.	CELE PROGRAMU	str. 15
VIII.	ODBIORCY PROGRAMU	str. 16
IX.	OCZEKIWANE REZULTATY	str. 16
X.	REALIZATORZY PROGRAMU	str. 16
XI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	str. 18
XII.	HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2025-2027	str. 18
XIII.	MONITOROWANIE, EWALUACJA I OCENA EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA.....	str. 19
XIV.	PODSUMOWANIE	str. 20

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.), Gmina Sadowne opracowuje Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027. Program ten ma na celu wzmocnienie funkcji wychowawczych i opiekuńczych rodzin oraz wspieranie ich w procesie integracji z lokalną społecznością. Głównym celem jest poprawa, jakości życia rodzin w naszej gminie poprzez kompleksowe działania skierowane na wsparcie rodziny w pełnieniu ról wychowawczych i opiekuńczych oraz integrację z szerszymi strukturami społecznymi. Program odpowiada na potrzeby rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, w tym rodzin w kryzysie, rodzin wielodzietnych, a także rodzin, które borykają się z problemami zdrowotnymi, społecznymi, czy ekonomicznymi.

Rola Pomocy Społecznej w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Pomoc społeczna pełni kluczową rolę w realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny, stanowiąc podstawowy filar wsparcia rodzin w różnych sytuacjach kryzysowych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadownem jako główny organ odpowiedzialny za realizację działań na rzecz rodzin, ma za zadanie koordynowanie i dostarczanie szerokiego wachlarza usług wspierających, zarówno w zakresie opieki, jak i wychowania, integracji społecznej czy pomocy materialnej.

Udzielanie wsparcia rodzinom mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

- **Zasilki rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego** – na pokrycie podstawowych potrzeb dziecka
- **Świadczenia pieniężne dla rodzin w trudnych sytuacjach materialnych** – na przykład zasilki celowe, okresowe oraz stałe, które mogą być przyznane w przypadku nagłych zdarzeń losowych, utrata pracy, choroba itp.
- **Świadczenia niepieniężne** – pomoc w formie opłacenia posiłków w szkole i przedszkolu dla dzieci i młodzieży, przyznanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczenie pracy socjalnej.
- **Integracja rodzin w społeczności lokalnej** – wspieranie rodzin w integracji z lokalną społecznością poprzez organizowanie wydarzeń, które sprzyjają nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich, rozwijaniu umiejętności społecznych oraz zaangażowaniu w działania na rzecz społeczności lokalnej.
- **Współpraca z organizacjami pozarządowymi** – w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowane są wspólne projekty skierowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- **Współpraca z placówkami edukacyjnymi** – GOPS współpracuje z lokalnymi szkołami, przedszkolami i ośrodkami wychowawczymi w celu identyfikowania rodzin, które wymagają wsparcia, oraz w zakresie organizowania wsparcia wychowawczego i opiekuńczego.
- **Współpraca z służbami zdrowia** – w ramach wsparcia rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, pomoc społeczna współpracuje z ośrodkami zdrowia, szpitalami, a także psychologami i terapeutami, zapewniając pomoc w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego członków rodziny.

Pomoc w zakresie opieki i wychowania dzieci

- **Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne** – pracownicy socjalni, pedagodzy oraz psycholodzy udzielają indywidualnej i grupowej pomocy dzieciom i rodzicom w trudnych sytuacjach życiowych. Pomoc może obejmować doradztwo wychowawcze, pomoc w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i emocjonalnych dzieci, wsparcie w przezwyciężaniu problemów związanych z uzależnieniem czy agresją.
- **Interwencje w przypadkach zaniedbania** – monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach, w których występują zagrożenia związane z zaniedbaniem wychowawczym, przemocą czy niewłaściwymi warunkami życia. W takich przypadkach podejmowane są działania mające na celu ochronę dzieci.
- **Pomoc w zakresie wychowania dzieci i młodzieży** – organizowanie zajęć pozalekcyjnych, a także udział w programach profilaktycznych, które pomagają w pracy z dziećmi i młodzieżą w trudnej sytuacji.

Zapewnienie wsparcia w sytuacjach kryzysowych

- **Interwencje w sytuacjach kryzysowych** – w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa rodziny (np. przemoc domowa, choroba, uzależnienie, nagła utrata dochodów), pomoc społeczna podejmuje natychmiastowe działania, które mogą obejmować pomoc prawną, mediację, skierowanie do odpowiednich instytucji (np. ośrodków interwencji kryzysowej, poradni psychologicznych).
- **Wsparcie rodzin w procesie wychodzenia z kryzysu** – pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, wsparcie psychologiczne, pomoc w poszukiwaniach pracy oraz pomoc materialną w okresach przejściowych.

Pomoc społeczna jest fundamentem Gminnego Programu Wspierania Rodziny, zapewniającym wsparcie dla rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. Jej rola jest nieoceniona w zakresie przeciwdziałania marginalizacji rodzin, w zapewnianiu opieki nad dziećmi, w integrowaniu rodzin z lokalną społecznością oraz w reagowaniu na kryzysy rodzinne. Poprzez kompleksowe podejście do problemów rodzin, pomoc społeczna pełni funkcję nie tylko pomocniczą, ale i edukacyjną, społeczną oraz interwencyjną, przyczyniając się do wzmocnienia roli rodziny w życiu społecznym.

Rola Asystenta Rodziny w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Asystent rodziny pełni kluczową rolę w realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027, zapewniając rodzinom pomoc praktyczną, merytoryczną i emocjonalną w codziennym życiu. Jego wsparcie obejmuje nie tylko doradztwo wychowawcze, pomoc w organizowaniu codziennych obowiązków, ale także interwencje w sytuacjach kryzysowych, pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych, a także motywowanie do zmiany i rozwoju kompetencji rodzicielskich. Asystent rodziny działa w ścisłej współpracy z innymi instytucjami i organizacjami, tworząc sieć wsparcia, która jest niezbędna do skutecznego pomagania rodzinom w trudnej sytuacji życiowej. W ten sposób asystent rodziny przyczynia się do poprawy jakości życia rodzin, wzmocnienia ich stabilności emocjonalnej i społecznej oraz wspiera proces integracji rodzin z lokalną społecznością.

Asystent rodziny pełni funkcję doradczą i wsparcia w zakresie wychowania dzieci i młodzieży. Pomaga rodzicom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, takich jak trudności w komunikacji z dziećmi, agresja, nieposłuszeństwo czy problemy emocjonalne

dzieci. Asystent może również wspierać w opracowywaniu indywidualnych planów wychowawczych, które będą dostosowane do specyfiki i możliwości danej rodziny. Jego zadaniem jest również pomoc w tworzeniu odpowiednich warunków do rozwoju dzieci, organizowanie dodatkowego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, a także wspieranie rodziców w aktywnej roli w procesie edukacyjnym swoich dzieci. Asystent rodziny wspiera rodziców w codziennym zarządzaniu obowiązkami domowymi i rodzinnymi. Może pomagać w organizowaniu codziennego życia rodziny, rozwiązywaniu problemów związanych z gospodarowaniem czasem, finansami czy opieką nad dziećmi. Jego rola może obejmować pomoc w organizacji domowego budżetu, poszukiwanie możliwości dodatkowych dochodów. Asystent rodziny pełni również rolę interwencyjną, szczególnie w przypadkach, gdy rodzina znajduje się w sytuacji kryzysowej. Może działać w przypadkach, w których rodzina zmagają się z problemami, takimi jak przemoc domowa, uzależnienia, zaniedbanie dzieci czy sytuacje związane z chorobą lub bezrobociem. W takich przypadkach asystent pomaga w szybkim reagowaniu na kryzys, współpracując z odpowiednimi służbami (np. policją, ośrodkami interwencji kryzysowej, poradniami psychologicznymi) oraz wspierając rodzinę w procesie wychodzenia z trudnej sytuacji. Asystent pomaga w nawiązywaniu kontaktu z instytucjami i organizacjami, które oferują wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Asystent rodziny nie tylko pomaga w rozwiązywaniu bieżących problemów, ale także wspiera rozwój kompetencji rodziców w zakresie wychowywania dzieci, zarządzania obowiązkami domowymi oraz rozwiązywania trudności emocjonalnych i społecznych. Celem jest wzmacnianie samodzielności rodziny oraz motywowanie jej członków do podejmowania działań na rzecz poprawy swojej sytuacji. Asystent pomaga w identyfikowaniu mocnych stron rodziny oraz w wykorzystywaniu ich do przezwyciężania trudności. Regularne spotkania, doradztwo oraz motywowanie do podejmowania odpowiednich kroków w kierunku zmiany są podstawowymi narzędziami pracy asystenta rodziny. W ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny asystent rodziny współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami, które świadczą pomoc rodzinom w różnych obszarach, takich jak edukacja, zdrowie, pomoc społeczna czy prawo. Współpraca z szkołami, poradniami psychologicznymi, umożliwia skuteczniejsze zaspokajanie różnych potrzeb rodzin i zapewnia kompleksową pomoc. Asystent, działając w sieci wsparcia, pełni rolę koordynatora, pomagając rodzinom w dostępie do odpowiednich instytucji i usług. Asystent rodziny pełni funkcję monitorującą, śledząc postępy w realizacji ustalonych celów i planów pomocowych. Regularne spotkania i ocena sytuacji rodziny pozwalają na bieżąco dostosowywać działania do zmieniających się potrzeb. Na podstawie uzyskanych informacji asystent może proponować zmiany w planie pomocy lub inicjować dodatkowe wsparcie, które pomoże rodzinie w przezwyciężeniu napotkanych trudności.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE SADOWNE.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadownem podejmują szereg działań wytyczonych przez ustawy. Działalność Ośrodka w tej dziedzinie jest duża i ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej przez każdego pracownika socjalnego.

Pracę socjalną wykonuje się z każdym zgłaszającym się do GOPS klientem. W pojęciu pracy socjalnej mieści się właściwie każda pomoc udzielona przez Ośrodek. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny łączy się z takimi zjawiskami jak: problemy opiekuńczo- wychowawcze, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia, długotrwała choroba lub przemoc domowa.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny i zapobieganiu patologizacji środowiska lokalnego.

POŁOŻENIE GMINY I SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Gmina Sadowne jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim w powiecie węgrowskim. Gmina obejmuje 23 sołectwa i na dzień 31.12.2023 r. 5731 mieszkańców, siedzibą organów i Urzędu Gminy jest miejscowość Sadowne. Zajmuje obszar o powierzchni 145 km² (14472 ha). Północną granicę gminy stanowi rzeka Bug. Użytki rolne zajmują 9442 ha, co stanowi 65,2%, lasy 3848 ha, co stanowi 26,6% powierzchni gminy. Współczesna rzeźba terenu gminy Sadowne jest wynikiem działalności czynników rzeźbotwórczych okresów zlodowacenia środkowopolskiego oraz procesów denudacyjnych z okresu zlodowacenia północnopolskiego. Skalą macierzystą gleb gminy Sadowne są utwory lodowcowe i wodno-lodowcowe w postaci glin i piasków. Sadowne jest gminą o małym udziale gleb dobrych. Wśród użytków rolnych gleby klasy IV a i b stanowią 18,4%, a gleby klas V i VI aż 81,6%.

Szata roślinna gminy, podobnie jak innych gmin nadbużańskich, determinowana jest obecnością Bugu oraz szerokością jego doliny. Gmina Sadowne w całości wchodzi w granice Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego.

Do głównych walorów przyrodniczych parku należą:

- dobrze zachowany krajobraz o cechach krajobrazu naturalnego oraz znaczne jego bogactwo, szczególnie w dolinie Bugu i przyległych do niej jednostkach fizjologicznych,
- wyjątkowo duże bogactwo fauny i flory oraz występowanie wielu gatunków chronionych i rzadkich,
- obecność dużych kompleksów leśnych stanowiących pozostałość dawnych puszczy,
- walory historyczno-kulturowe.

Ze względu na walory turystyczne teren gminy Sadowne, jako położony w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym jest atrakcyjnym miejscem dla rozwoju agroturystyki. Coraz częściej można zaobserwować transakcje zakupu zagród rolniczych z przeznaczeniem na indywidualny wypoczynek.

(Źródło: Urząd Gminy Sadowne)

Poniżej przedstawione zostały tabele z danymi statystycznymi, przedstawiającymi liczbę osób zamieszkującą w gminie Sadowne, ich sytuację na rynku pracy jak również ilość decyzji wydanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie, których zostały przyznane świadczenia zarówno pieniężne jak i niepieniężne, porównując dane z roku 2021, 2022 i 2023.

Tab. 1

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ			
LATA	2021	2022	2023
LICZBA MIESZKANCÓW	5792	5754	5731
KOBIET	2921	2896	2888
MĘŻCZYZN	2871	2858	2843

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC w Sadownem.

Tab.2

WIEK /LATA	2021	2022	2023
0-6 KOBIET	191	183	179
0-6 MĘŻCZYZN	242	221	218
7-17 KOBIET	339	336	334
7-17 MĘŻCZYZN	329	333	345
RAZEM	1101	1073	1076
PRODUKCYJNY	3519	3485	3444
W TYM: KOBIET	1602	1573	1564
MĘŻCZYZN	1917	1912	1880
EMERYTALNY	1172	1196	1211
W TYM: KOBIET >60	789	804	811
MĘŻCZYZN>65	383	392	400

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC w Sadownem.

Jak wskazuje powyższa tabela, w gminie Sadowne jest więcej kobiet niż mężczyzn w wieku poprodukcyjnym i stanowią one 38%, a, w wieku produkcyjnym jest więcej mężczyzn niż kobiet i stanowią one 45%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym kobiety stanowią ok 47 % populacji. Od wielu lat następuje spadek liczby mieszkańców. Wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Tab.3.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚWIADZEŃ RODZINNYCH, FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO I ASYSTENTA RODZINY W GMINIE SADOWNE			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia	209	181	249
Liczba rodzin, który przyznano świadczenie pieniężne	104	59	59
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne	72	69	64
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	383	363	325

Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	22	21	20
Liczba świadczeniobiorców korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	34	34	35
Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny	13	6	9
Liczba dzieci pod opieką asystenta rodziny	29	16	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Na terenie naszej gminy w latach 2021-2023 wiele rodzin korzystało z różnych form pomocy, a ich liczba utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją malejącą.

Szeroką formą pomocy rodzinom w ich prawidłowym funkcjonowaniu jest pomoc udzielana w formie posiłków istniejąca od 2006 r. Natomiast od 2019 roku prowadzona jest pomoc w ramach rządowego programu „**Posilek w szkole i w domu**”. Pomocą objęte są zarówno dzieci i młodzież jak i osoby dorosłe. Program cieszy się dużą popularnością, propaguje zdrowe nawyki żywieniowe, jak również stanowi znaczącą pomoc dla rodziny.

W 2021 r. objętych programem było 272 osób w 71 rodzinach. Z posiłków skorzystało 151 dzieci i młodzieży do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, natomiast ze świadczeń pieniężnych na zakup posiłków lub żywności skorzystało 214 osób w 47 rodzinach. Wyplaconych świadczeń było 102 - wysoka liczba wyplaconych świadczeń pieniężnych spowodowana była okresem pandemii i zdalną nauką w szkole.

W 2022 r. objętych programem było 135 osoby w 68 rodzinach. Z posiłków skorzystało 153 dzieci i młodzieży do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, natomiast ze świadczeń pieniężnych na zakup posiłków lub żywności skorzystało 2 osoby w 2 rodzinach. Wyplaconych świadczeń było 4.

W 2023 r. objętych programem było 137 osób w 63 rodzinach. Z posiłków skorzystało 121 dzieci i młodzieży do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, natomiast ze świadczeń pieniężnych na zakup posiłków lub żywności skorzystało 11 osób w 11 rodzinach. Wyplaconych świadczeń było 24.

Inny program kierowany do rodzin, to **Karta Dużej Rodziny**. Polega on na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. Z tej formy pomocy w 2021 roku wydano 77 Kart Dużej Rodziny dla 25 rodzin, w 2022 roku wydano 155 Kart Dużej Rodziny dla 38 rodzin, natomiast w 2023 roku wydano 141 Kart Dużej Rodziny dla 69 rodzin. Karty Dużej Rodziny wydawane są dla dzieci do chwili ukończenia nauki jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia, rodzicom bezterminowo.

Poniżej przedstawione zostały tabele z danymi statystycznymi, przedstawiającymi liczbę rodzin i osób, którym udzielono świadczeń z pomocy społecznej z uwzględnieniem powodów, porównując dane z następujących lat: 2021, 2022 i 2023.

POWODY PRYZNANIA POMOCY

Tab. 4.

UBÓSTWO			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	112	103	107
Liczba osób w rodzinach	322	293	299

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Podstawowym powodem przyznania pomocy jest ubóstwo. Pomoc wynikająca z tej przyczyny jest kierowana do osób o bardzo niskim dochodzie. W latach 2021-2023 pomoc przyznawana z powodu ubóstwa utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tab. 5.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	37	38	40
Liczba osób w rodzinach	87	89	96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem

Niepełnosprawność potwierdzona jest orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub u dzieci i młodzieży do 16 roku życia orzeczeniem o niepełnosprawności. W grupie tej są osoby, które nie nabyły prawa do świadczeń emerytalno-rentowych i ze względu na wiek lub orzeczoną niepełnosprawność, korzystają ze stałej comiesięcznej pomocy w formie zasiłku stałego.

Tab.6.

BEZROBOCIE			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	30	23	28
Liczba osób w rodzinach	87	64	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Jednym z powodów udzielenia osobom i rodzinom pomocy jest bezrobocie. Powyższa tabela przedstawia dane z lat 2021 – 2023.

Tab.7.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	21	16	16
Liczba osób w rodzinach	78	62	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Na terenie gminy Sadowne problem bezradności w radzeniu sobie w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego głównie dotyczy rodzin

wielodzietnych i niepełnych. Bezradność uwidoczniła się w rodzinach wieloproblemowych szczególnie w okresie pandemii.. Zamknięcie i izolacja społeczeństwa negatywnie wpłynęła na sytuację rodzin oraz nasiliła konflikty w rodzinach. Wsparciem dla rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej są pracownicy socjalni którzy świadczą pracę socjalną, asystent rodziny który wspiera te rodziny.

Tab.8.

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	14	14	13
Liczba osób w rodzinach	18	28	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Długotrwała lub ciężka choroba często jest uzależniona od przypadków losowych i jest jednym z wielu powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej na terenie gminy Sadowne.

Tab.9.

ALKOHOLIZM			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	3	2	2
Liczba osób w rodzinach	3	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Alkoholizm jest poważnym problemem społeczeństwa w Polsce. Formalnie nie jest zjawiskiem powszechnym jednakże nie odzwierciedla to rzeczywistego stanu rzeczy. Osoby z problemem alkoholowym nie są zdiagnozowane, natomiast rodziny ukrywają ten fakt. Nadużywanie alkoholu jest bardzo niebezpiecznym zjawiskiem zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży. Statystyki wskazują, że problem ten zaczyna dotyczyć coraz młodsze grupy wiekowe. W przypadku alkoholu bardzo często dochodzi także do zjawiska zwanego współuzależnieniem. Osoby z najbliższego otoczenia uzależnionego są pod znacznym wpływem osoby uzależnionej i cierpią z tego powodu. Często są manipulowane, wykorzystywane a nawet szantażowane przez osoby uzależnione.

Tab.10.

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	36	30	32
Liczba osób w rodzinach	180	148	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

Dodatkowym wsparciem finansowym dla matek nigdzie nieubezpieczonych jest świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia w kwocie 1000 zł miesięcznie.

Tab.11.

PRZEMOC DOMOWA			
LATA	2021	2022	2023
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Sadownem.

W 2021 roku prowadzono ogółem 18 Procedury Niebieskich Kart w 13 rodzinach. 7 NK założono w toku tej samej procedury. W czterech przypadkach zostały złożone zawiadomienia do prokuratury o znęcaniu, w stosunku do 3 osób stosujących przemoc prokurator zastosowała środek zapobiegawczy w postaci nakazu natychmiastowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z rodziną, zakaz zbliżania się oraz dozór policji z obowiązkiem stawiennictwa w komisariacie policji. W jednym przypadku wystąpiono do Sądu Rejonowego w Węgrowie o wgląd w sytuację rodzinną i opiekuńczo – wychowawczą dziecka. Zakończonych procedur było 10 w tym 7 po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś 3 z braku zasadności podejmowanych działań. 4 osoby w procedurze NK zostały skierowane do Punktu Konsultacyjnego w celu skorzystania z pomocy terapeutów leczenia uzależnień i motywacji do podjęcia leczenia, jedna osoba podjęła i ukończyła leczenie stacjonarne w ośrodku leczenia uzależnień

W 2022 roku prowadzono ogółem 13 Procedur Niebieskich Kart, 3 NK założono w toku trwania tej samej procedury. W 2 przypadkach zostały złożone zawiadomienia do prokuratury o znęcaniu. Zakończonych procedur było 9 wszystkie z powodu ustania przemocy domowej i po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Jedna osoba została skierowana do Punktu Konsultacyjnego.

W 2023 roku prowadzono ogółem 15 Procedur Niebieskich Kart w 11 rodzinach, 5 NK założono w toku trwania tej samej procedury. Zakończonych procedur było 9 w tym 5 z powodu ustania przemocy domowej i po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś 4 z braku zasadności podejmowanych działań. 5 osób zostało skierowanych do Punktu Konsultacyjnego.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie ustalono, że dwoje dzieci z gminy Sadowne jest umieszczonych w rodzinie zastępczej są to spokrewnione rodziny zastępcze, zaś jedno dziecko jest umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W celu zapobiegania umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zachodzi konieczność udzielenia daleko idącego wsparcia tym rodzinom. W związku z tym zastał opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027. Umieszczenie dziecka w formie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny.

III. ZASOBY GMINY.

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują we współpracy instytucje opisane poniżej:

1. Gminny Ośrodek Kultury w Sadownem- zajęcia dla dzieci i młodzieży, pokazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia i utrwalania wartości rodzinnych.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jak również integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Prowadzenie punktu Konsultacyjnego -udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych itp.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadownem– praca socjalna, praca asystenta rodziny, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa, propagowanie różnych form pomocy sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia. Współpraca z wolontariatem szkolnym i innymi instytucjami.
4. Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
5. Muzeum Ziemi Sadowieńskiej – utrwalanie tradycji związanych z regionem.
6. Parafia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela– zbiórki na rzecz poszkodowanych, którzy utracili dorobek życia, działalność charytatywna Caritas, działalność KSM.
7. Placówki oświatowo - wychowawcze z terenu gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla dzieci i rodziców. Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.
8. Placówka służby zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
9. Urząd Gminy w Sadownem– przyznawanie i wypłacanie stypendiów, zapewnienie dowozu dzieci do szkół,
10. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Sadowne - wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Sadowne, poprawa standardu życia społeczności lokalnej, integracja mieszkańców, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu;

Wymienione wyżej instytucje szereg swoich działań kierują w stronę udzielania różnych form pomocy dziecku i rodzinie, służąc ich rozwojowi i bezpieczeństwu.

IV. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Sadownem na lata 2025 - 2027 jest zgodny z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.)
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.);

- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz.1283 ze zm.);
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2023 r. poz. 1923 ze zm.);
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz.2151);
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawą z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz.323 ze zm.);
- ustawą z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1993 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)

V. ANALIZA SWOT (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia)

Analiza SWOT jest narzędziem pozwalającym na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń związanych z danym działaniem. W kontekście wsparcia rodzin w zakresie wzmocnienia ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz integracji z lokalną społecznością, analiza ta może pomóc w opracowaniu skutecznych strategii działania. Poniżej przedstawiono analizę SWOT, która pomoże w określeniu kluczowych obszarów do pracy.

Analiza SWOT pozwala na zidentyfikowanie kluczowych obszarów, które powinny zostać uwzględnione w opracowywaniu skutecznych działań na rzecz rodzin. Wzmocnienie współpracy instytucji, rozwój programów edukacyjnych, a także wykorzystanie nowoczesnych narzędzi technologicznych to szanse, które mogą poprawić skuteczność wsparcia rodzin. Jednakże, aby te działania były efektywne, konieczne jest przezwyciężenie słabości, takich jak brak koordynacji działań czy stygmatyzacja rodzin, oraz radzenie sobie z zagrożeniami, takimi jak ograniczone zasoby finansowe czy rosnące problemy społeczne. Kluczowe będzie zatem opracowanie zintegrowanego podejścia i zapewnienie odpowiednich środków na realizację programów wspierających rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sadowne na lata 2021-2030. - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Ofiar Przemocy dla Gminy Sadowne na lata 2024 – 2030. - 3 letni Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sadowne na lata 2025– 2027. - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Sadownem. - Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	- Brak chęci do podjęcia i utrzymania stałej pracy zarobkowej. - Słaba baza mieszkaniowa, brak mieszkań socjalnych. - Wyuczona bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej. - Brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia i rozwiązywania problemów- stygmatyzacja rodzin może skutkować unikaniem kontaktu z instytucjami wspierającymi i brakiem chęci do zmian. - Uzależnienia od alkoholu, substancji odurzających, internetu, telefonów.

- Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałaniu Przemocy - Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w powiecie. - współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny tj. placówki oświatowe, przychodnia zdrowia, Sąd Rejonowy, PCPR, Policja, kuratorzy sądowi, PUP, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. - Działanie Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Gminnej i Muzeum Ziemi Sadowieńskiej. - Działalność klubów sportowych na terenie gminy. - Baza rekreacyjno – sportowa. - Wspieranie rodzin i osób samotnych, pomoc finansowa dla potrzebujących. - Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ). - Działalność placówek oświatowych na terenie gminy. - Pomoc w postaci gorących posiłków dla dzieci, młodzieży i dorosłych - Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. - Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. - Zapewnienie stanowiska asystenta rodziny. - Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzanie wolnego czasu. - Integracja i aktywizacja społeczna – społeczeństwo staje się coraz bardziej otwarte na różnorodność , co sprzyja integracji osób z różnych grup społecznych oraz zachęca do włączania się w życie lokalnej wspólnoty.	- Występowanie zjawiska przemocy domowej, przemocy rówieśniczej w tym cyberprzemocy i autoagresji - Brak rodzin wspierających. - Ujemny przyrost naturalny - Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje - Brak pozytywnych wzorców w rodzinach z dysfunkcją. - Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne - Wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim - Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin. - Ograniczone możliwości finansowe na działania wspierające rodziny. - Niedostateczna liczba specjalistów, ograniczenie dostępu do pomocy w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych (psycholodzy, psychiatrzy, terapeuci)
Szanse	Zagrożenia
- Aktywne wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez pracę asystenta rodziny. - Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. - Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. - Edukacja rodzin. - Dostęp do poradnictwa specjalistycznego. - Realizacja rządowych programów oraz możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. - Rozwój wolontariatu oraz organizowanie akcji charytatywnych.	- Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, uzależnienie od internetu, telefonu, cyberprzemoc alkoholizm, narkomania, - Zaniedbywanie przez rodziców obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. - Łatwy dostęp do różnego rodzaju używek. - Wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży. - Wzrost stygmatyzacji dzieci i młodzieży w szkołach a także rodzin

- Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin. - Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. - Dostępność nowoczesnych narzędzi technologicznych - Tworzenie nowych inicjatyw mających na celu wsparcie rodzin w trudnych sytuacjach oraz ich integrację z lokalną społecznością - Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.	w kryzysie - Promowanie w mass mediach konsumpcyjnego stylu życia. - Wzrost kosztów utrzymania rodziny. - Wzrost postaw roszczeniowych wśród osób korzystających z pomocy społecznej - Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne. - Zaburzenie więzi rodzinnych, ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. - Brak akceptacji dla działań integracyjnych. - Ograniczenia w dostępności usług (edukacyjnych, terapeutycznych i zdrowotnych).
--	---

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.

Zadania w zakresie realizacji programu na lata 2025-2027.

Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i pedagogicznego w zakresie uzależnień terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

1. Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadownem. Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.
2. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji.
 - promowanie i wsparcie działań na rzecz wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
 - zapewnienie usługi asystenta rodziny
 - organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży
 - realizacja programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”
 - realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”
3. Organizowanie wydarzeń o charakterze integracyjnym dla rodzin.
4. Zapewnianie dostępu do szkoleń dla pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny.
5. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny, promowanie wartości rodziny
6. Oferowanie indywidualnych konsultacji z psychologami a także możliwość skorzystania z terapii rodzinnej.

VII. CELE PROGRAMU.

Cel główny:

Głównym celem programu jest wzmocnienie funkcji wychowawczych i opiekuńczych rodzin oraz wspieranie rodzin w procesie integracji z lokalną społecznością.

Program ma również na celu:

- Poprawę jakości życia rodzin poprzez udzielanie kompleksowego wsparcia w różnych aspektach życia (emocjonalnym, edukacyjnym, społecznym).
- Zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego rodzin, zwłaszcza tych zmagających się z trudnościami materialnymi, psychologicznymi i społecznymi.
- Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, co przyczyni się do rozwoju dzieci i młodzieży w stabilnym, wspierającym środowisku rodzinnym.

Cele szczegółowe:

Cele szczegółowe Gminnego Programu Wspierania Rodziny koncentrują się na wsparciu emocjonalnym, wychowawczym, materialnym i edukacyjnym, które umożliwi rodzinom wychodzenie z kryzysu oraz zapewni dzieciom i młodzieży szansę na rozwój w bezpiecznym i stabilnym środowisku. Program ten bazuje na zasadzie kompleksowego podejścia do problemów rodzin i promowaniu solidarności oraz współpracy społeczności lokalnej.

Wspieranie rodzin w zakresie opieki nad dziećmi

Kierowanie na konsultacje psychologiczne i pedagogiczne rodzin, w których dzieci przeżywają trudności w nauce lub mają problemy emocjonalne. W szczególności program będzie skupiał się na zapewnieniu opieki psychologicznej dzieciom z rodzin, w których występuje problem przemocy domowej, uzależnień, wykluczenia społecznego czy zaniedbań wychowawczych.

Współpraca z lokalnymi placówkami zdrowia, organizowanie programów profilaktycznych, które obejmują dzieci z rodzin zagrożonych problemami zdrowotnymi. Programy te mogą obejmować profilaktykę uzależnień, szczepienia, oraz działania na rzecz poprawy zdrowia psychicznego dzieci.

Organizowanie spotkań dotyczących zdrowia dzieci, odżywiania, rozwoju fizycznego, edukacji oraz zapewnienia dzieciom odpowiedniego środowiska do nauki i rozwoju. Będą również organizowane zajęcia dla rodziców i dzieci wspierające rozwój i umiejętności interpersonalne dzieci (np. zajęcia artystyczne, muzyczne, sportowe).

Integracja rodzin z lokalną społecznością

Program zakłada organizację różnych wydarzeń społecznych, które sprzyjają integracji rodzin, takich jak festyny, dni otwarte w instytucjach edukacyjnych, warsztaty i spotkania tematyczne. Wydarzenia te będą umożliwiały wymianę doświadczeń, wspólną zabawę i naukę, a także pomoc w przełamywaniu barier społecznych. Promowanie aktywności społecznej wśród rodzin, poprzez organizowanie wolontariatu, działań w grupach samopomocowych, angażowanie w projekty lokalne. Działania te pozwolą nie tylko na integrację z sąsiadami, ale również na rozwijanie umiejętności organizacyjnych, komunikacyjnych i współpracy.

VIII. ODBIORCY PROGRAMU.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz rodziny wycofane społecznie.
2. Przedstawiciele instytucji, podmiotów oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

IX. OCZEKIWANE REZULTATY.

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu stworzenie przyjaznego środowiska, w którym rodziny mogą się rozwijać, a dzieci dorastać w warunkach sprzyjających ich rozwojowi.

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i wzmocnienie ich roli opiekuńczej
2. Zwiększenie integracji rodzin z lokalną społecznością
3. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny - zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych.
4. Zminimalizowanie negatywnych zachowań.
5. Poprawa relacji rodzinnych oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w rodzinach
6. Dążenie do powrotu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych do rodziny.

X. REALIZATORZY PROGRAMU.

Realizacja programu będzie odbywać się poprzez współpracę z następującymi podmiotami:

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)** – pełni funkcję koordynacyjną, organizacyjną oraz udziela pomocy socjalnej, materialnej.
- **Szkoły, przedszkola** – będą włączone w organizację warsztatów, zajęć wychowawczych i opiekuńczych oraz udzielania pomocy psychologicznej
- **Kluby i organizacje sportowe** – organizowanie czasu wolnego
- **Gminny Ośrodek Kultury w Sadownem**
- **Muzeum ziemi Sadowieńskiej**
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej**
- **Urząd Gminy Sadowne**
- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**
- **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**
- **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Sadowne**
- **Organizacje pozarządowe** – współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami lokalnymi, które oferują wsparcie dla rodzin.
- **Służby zdrowia** – zapewnią dostęp do opieki zdrowotnej i psychologicznej.
- **Parafia św. Jana Chrzciciela w Sadownem**
- **Komisariat Policji w Łochowie**
- **Sąd Rejonowy w Węgrowie**

Gminny Program Wsparcia Rodziny na lata 2025-2027 stanowi kompleksowe podejście do wspierania rodzin w trudnej sytuacji życiowej, które wymaga współpracy różnych instytucji, organizacji oraz specjalistów. Celem głównym programu jest wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodzin oraz pomoc w integracji z lokalną społecznością. Podjęte działania będą miały na celu nie tylko doraźne wsparcie, ale również długofalowe rozwiązania, które umożliwią rodzinom przezwyciężenie trudności, poprawę ich stabilności i jakości życia. Realizacja programu zakłada wielowątkowe wsparcie, które będzie dostosowane do potrzeb konkretnej rodziny. Rodziny mogą otrzymać pomoc zarówno materialną jak i niematerialną, obejmującą doradztwo wychowawcze, wsparcie psychologiczne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych i wychowawczych. Kluczowym elementem programu jest także rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców. Realizacja programu nie byłaby możliwa bez zaangażowania szerokiego grona realizatorów, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystenta rodziny, placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, instytucji ochrony zdrowia i kultury. Współpraca tych podmiotów tworzy spójną sieć wsparcia, która umożliwia skuteczne identyfikowanie potrzeb rodzin, udzielanie pomocy i monitorowanie postępów w poprawie ich sytuacji życiowej. Ważnym aspektem jest tu koordynowanie działań, zapewniając, że każda rodzina otrzyma kompleksową pomoc. Integralnym celem programu jest również wspieranie procesu integracji rodzin z lokalną społecznością. Działania kulturalne, edukacyjne i społeczne mają na celu przełamywanie barier izolacji oraz promowanie aktywności rodzin w życiu wspólnoty lokalnej. Organizowanie wydarzeń integracyjnych, takich jak festyny, warsztaty, spotkania okolicznościowe są istotnym narzędziem w budowaniu więzi społecznych i włączeniu rodzin w życie gminy. Poprzez udział w takich inicjatywach, rodziny zyskują poczucie przynależności i bezpieczeństwa, co ma wpływ na ich rozwój osobisty i społeczny. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, takich jak przemoc domowa, uzależnienia, zaniedbanie dzieci czy problemy zdrowotne, program przewiduje interwencje, które pozwolą na szybką reakcję i udzielenie wsparcia rodzinom w najtrudniejszych momentach. Pracownicy GOPS, asystent rodziny oraz inne służby będą współpracować, aby pomóc rodzinom wychodzić z kryzysu. Wspólne działania instytucji, takich jak organizacje pozarządowe czy placówki zdrowia, umożliwiają wdrożenie kompleksowych działań pomocowych. Gminny Program Wsparcia Rodziny na lata 2025-2027 to odpowiedź na potrzeby współczesnych rodzin borykających się z różnorodnymi trudnościami. Poprzez kompleksowe wsparcie na poziomie materialnym, emocjonalnym i społecznym program umożliwia rodzinom lepsze radzenie sobie z wyzwaniami, które przed nimi stoją. Dzięki zaangażowaniu różnych instytucji i organizacji, tworzymy wsparcie, która pomaga w integracji rodzin ze społecznością lokalną i wzmacnia ich stabilność. Edukacja, aktywizacja i interwencje w sytuacjach kryzysowych, mają wpływ na poprawę jakości życia rodzin, umożliwiając im lepsze funkcjonowanie w życiu codziennym. Długofalowy efekt tego programu to silniejsze, bardziej samodzielne i szczęśliwe rodziny, które potrafią sprostać trudnościom i aktywnie uczestniczyć w życiu lokalnym.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu gminy Sadowne,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

XII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2025 – 2027

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny, promowanie wartości rodziny, integracja z lokalną społecznością	- Realizacja programów profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie - zajęcia pozalekcyjne (sportowe, taneczne) - organizacja corocznych pikników rodzinnych - dzień babci i dziadka - dzień matki i ojca - podtrzymywanie obrzędów i tradycji oraz wzmacnianie więzi rodzinnych - warsztaty tematyczne, kreatywne - wystawy, kiermasze, plenery, konkursy - dożynki - bale dla dzieci, mikołajki - list do Mikołaja - gminna wigilia - przedstawienia teatralne, koncerty - zajęcia stałe w GOK (muzyczne, taneczne, edukacyjne, kreatywne)	- wynikający z programu - cały rok - maj-czerwiec - styczeń - maj-czerwiec - cały rok - cały rok - sierpień - grudzień - grudzień - grudzień - cały rok - cały rok	- realizatorzy programów profilaktycznych - placówki oświatowe - wszystkie podmioty - placówki oświatowe - placówki oświatowe - GOK - GOK - GOK - GOK, Stowarzyszenie - GOPS - UG, GOK - GOK - GOK
2.	Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.	- Udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej w tym przyznanie posiłków - Stypendia szkolne - Organizacja czasu wolnego oraz wyjazdów kolonijnych, obozów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży - Współfinansowanie pobytu dziecka	- w zależności od potrzeb - rok szkolny - okres wakacyjny - okres pobytu	- GOPS - UG - wszystkie podmioty - GOPS

		w rodzinie zastępczej Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: praca socjalna z rodziną, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny, praca asystenta z rodzinami Udzielanie pomocy i wsparcia w ramach pracy punktu konsultacyjnego, motywowanie rodzin i osób do podjęcia działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnień, kierowanie na terapię.	działania wynikające z bieżących potrzeb działania wynikające z bieżących potrzeb	GOPS GOPS GKRPA Zespół Interdyscyplinarny
3.	Koordinacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	Praca na rzecz rodziny. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny	działania wynikające z bieżących potrzeb	GOPS

XIII. MONITOROWANIE, EWALUACJA I OCENA EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA.

Kolejnym kluczowym elementem programu jest monitoring jego realizacji oraz ocena efektywności podejmowanych działań. Asystent rodziny oraz pracownicy GOPS regularnie dokonują oceny postępów i dostosowują pomoc do zmieniających się potrzeb rodzin. Taki system monitoringu pozwala na elastyczną reakcję w sytuacjach kryzysowych, a także umożliwia wprowadzanie korekt w działaniach, aby były one jak najbardziej skuteczne. Regularna ocena programu pozwala także na wprowadzanie usprawnień i wyciąganie wniosków z dotychczasowych doświadczeń.

Aby program był efektywny i dostosowany do zmieniających się potrzeb rodzin, jego realizacja będzie systematycznie monitorowana. Zbieranie opinii uczestników programu, ocena jego skuteczności oraz badanie efektów działań pozwolą na bieżąco dostosowywać podejmowane działania, identyfikować obszary wymagające poprawy oraz wprowadzać innowacyjne rozwiązania. Dzięki ewaluacji, możliwe będzie lepsze dopasowanie wsparcia do rzeczywistych potrzeb rodzin i skuteczne reagowanie na zmieniające się wyzwania.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w gminie Sadowne jest wójt gminy, który na podstawie art.178 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, może upoważnić inną osobę do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Sprawozdanie zbiorcze z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Sadownem wraz z wnioskiem i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. Ilość interwencji kryzysowych,
2. Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach,
3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin,
4. Liczba rodzin niewydolnych –opiekuńczo- wychowawczych,
5. Liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej,
6. Liczba dzieci objętych pomocą społeczną,
7. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
8. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
9. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych,
10. Kwota wydatkowana na realizację różnych programów celowych ze wskazaniem źródeł finansowania,
11. Kwota wydatkowana na koszty utrzymania dzieci w systemie pieczy zastępczej,
12. Kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
13. Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin.

XIV. PODSUMOWANIE:

Podsumowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 stanowi kompleksową odpowiedź na wyzwania związane z funkcjonowaniem rodzin w naszej gminie, szczególnie tych, które borykają się z trudnościami wychowawczymi, materialnymi, zdrowotnymi oraz społecznymi. Program oparty jest na zasadzie wieloaspektowego wsparcia, którego celem jest nie tylko poprawa jakości życia rodzin, ale również ich aktywne włączenie w życie społeczności lokalnej. Został zaplanowany w oparciu o potrzeby mieszkańców oraz zrozumienie specyfiki wyzwań, z jakimi na co dzień spotykają się rodziny, szczególnie te, które znajdują się w trudnych sytuacjach życiowych.

Program kładzie duży nacisk na wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczych. Poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów oraz indywidualnego wsparcia psychologicznego, dąży do poprawy kompetencji wychowawczych rodziców. Podniesienie świadomości rodziców na temat skutecznych metod wychowawczych, w tym radzenia sobie z trudnymi zachowaniami dzieci, jest kluczowe dla stworzenia w rodzinach stabilnych i wspierających warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży. Program ma również na celu promowanie zdrowych wzorców wychowawczych oraz alternatywnych metod dyscyplinujących, które opierają się na empatii i pozytywnym wsparciu.

Program nie tylko koncentruje się na aspekcie wychowania, ale także na codziennej opiece nad dziećmi. Dzieci, które borykają się z problemami emocjonalnymi, wychowawczymi lub edukacyjnymi, otrzymują pomoc poprzez indywidualne konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, a także dostęp do zajęć rozwijających umiejętności interpersonalne i społeczne. Istotnym elementem jest również integracja zdrowia fizycznego i psychicznego dzieci w ramach działań profilaktycznych i terapeutycznych, które mają na celu zapobieganie problemom zdrowotnym i emocjonalnym w przyszłości.

Jednym z kluczowych założeń programu jest aktywna integracja rodzin z lokalną społecznością. Rodziny, szczególnie te znajdujące się w trudnej sytuacji, często czują się wyizolowane, co może prowadzić do pogłębienia problemów wychowawczych, społecznych czy ekonomicznych. Program wspiera proces integracji poprzez organizowanie wydarzeń społecznych, festynów, warsztatów, a także angażowanie rodzin w lokalne inicjatywy. Celem jest budowanie więzi społecznych, a także pomoc w przełamywaniu barier społecznych, które

mogą utrudniać codzienne życie. Integracja z sąsiadami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi ma za zadanie zmniejszenie poczucia osamotnienia i marginalizacji rodzin.

Program zakłada silną współpracę z organizacjami pozarządowymi, które odgrywają kluczową rolę w tworzeniu sieci wsparcia. Organizacje te pomagają w zakresie wsparcia materialnego, prawnego, psychologicznego, a także oferują pomoc w ramach edukacji czy szkoleń zawodowych. Ponadto, gmina będzie współpracować z placówkami zdrowotnymi, szkołami i przedszkolami, a także z ośrodkami interwencji kryzysowej, aby skutecznie reagować na problemy rodzin w nagłych sytuacjach kryzysowych. Zintegrowane podejście, oparte na współpracy wielu podmiotów, pozwala na skuteczniejsze i szybsze dotarcie do rodzin potrzebujących wsparcia.

Pomoc społeczna pełni centralną rolę w realizacji programu, będąc pierwszym punktem kontaktu dla rodzin w kryzysie. Ośrodki pomocy społecznej, w tym GOPS, zapewniają wszechstronne wsparcie materialne, psychologiczne, prawne oraz edukacyjne. Interwencje w sytuacjach kryzysowych, takich jak przemoc domowa, uzależnienia, czy trudności finansowe, są kluczowe dla odbudowy stabilności rodzin. Ponadto pomoc społeczna pełni funkcję doradczą i interwencyjną, reagując na problemy wychowawcze, opiekuńcze oraz społeczne, a także angażując rodziny w programy aktywizacyjne i integracyjne.